

Rövid írásában itt jelenti be *Klaus Rödel* szerkesztő, hogy a tagság alacsony létszáma és az anyagi források csökkenése miatt a lap a jövőben szerényebb formában fog megjelenni.

A Debrecenben megjelenő NÉZŐ • PONT című irodalmi és művészeti folyóirat gazdag tárháza a kulturális eseményekről szóló közleményeknek, cikkeknek. A lapot írja, szerkeszti és kiadja *Vitéz Ferenc*. A 2008 nyarán megjelent 14-15. számban néhány kisgrafikai témájú írással találkoztunk, ezért azokra olvasóink figyelmét felhívjuk.

A 397. oldalon kezdődik az a cikk, mely a Déry Múzeum Baráti Körének javasolja a grafikusokból és gyűjtőkből álló kisgrafika-barát tagozat létrehozását. Indokolásként elmondja a szerző, hogy Debrecenben az 1930-as években pezsgő gyűjtőélet folyt. Több sort tesz ki az itt tevékenykedett művészek névsora. Itt alakult meg az Ajtósi Dürer Céh is. A II. világháború után feloszlatták a gyűjtőkört, melynek újjáélesztésére 1970 körül *Nagy Dezső* tett kísérletet. A most javasolt csoportosulás létrejöttét a szerző a mai idősebb gyűjtő-generáció és a városban élő jeles grafikusok közreműködésével reméli. (Megvalósulása nagyban szolgálná a kisgrafika ügyét, ezért mielőbbi sikerét kívánjuk!)

Egy további írás a *Szilágyi Imre* 70 kisgrafikáját tartalmazó minikönyvet ismerteti. (Csernáth Gábor említett kiadványáról előző számunkban emlékeztünk meg.) A *Bényei Miklós* tanulmánykötetéről szóló írás illusztrációja a neves helytörténeti kutató részére *Szilágyi Imre* által készített linómetszetű könyvjegy.

Szilágyi Imre linómetszete, X3, Op. 798 (1999), 135×120

A NÉZŐ • PONT 16-17. száma az előbbi kiadványt meghaladó, gazdag képanyaggal közöl cikket Medgyessyről, Aba Novákról, Holló Lászlótól, sőt Barabás Miklósról is. Kisgrafikai vonatkozású írásaik az 563. oldalon kezdődnek. Itt közlik a 79. ünnepi könyvhét debreceni ex libriseit. Arról is említés történik, hogy Hajdúszoboszlón, 1986-ban létesült *Cseh Gusztáv*

állandó emlékkiállítás. *Vitéz Ferenc* egyszemélyes lapja ennek anyagát ismerteti. Méltatja a *Hatvan főember* és a *Jeles házak* sorozatokat, melyek lapjait a könyvjegyekhez sorolja, hiszen mindegyiküket „a hely szellemének adózó emléklapnak” tartja. Egyéb grafikáiról szólva kiemeli, hogy „a krónikás hitelessége, a mértani egyszerűségű rend, a pontos karakterrajz kellő összhangban volt nála a nem hétköznapi hangsúlyozásával”. A másfél száz oldalas szám nívós, változatos tartalmával gazdag ismeretanyagot kínál.

KÖNYVESPOLC

VITÉZ FERENC: AZ ÉRZÉKI VONAL

Józsa János képzőművész grafikai munkássága
A NÉZŐ • PONT kiadása – Debrecen, 2008. november 17.

A 110 oldalas kötet a művész pályaképének ismertetésével kezdődik. A Debrecenben 1936-ban született alkotó tanulmányainak befejezése után szülővárosába tért vissza. 1959 óta résztvevője az országos tárlatoknak, egyéni kiállításainak száma a százat meghaladja. Oldalakat tesz ki elnyert díjainak, elismeréseinek felsorolása. Munkásságára a koronát tisztelői a 2008-ban Debrecenben felavatott Józsa János Művészeti Galériával tették fel.

A rövid bemutatás után a kötet első fő részében a szerző a művész által alkalmazott technikákat veszi sorra. Az „aranytartaléknak” számító rajz mellett a fa- és linómetszet, rézkarc, litográfia, olaj- és üvegfestés bravúros tehetségű művelője, de a tűzzománc-művészetben is sajátos formanyelvet alakított ki.

A második fő rész a művész témaválasztásának sokszínűségéről szól, néhány tekintélyes külföldi szaklap véleményét idézve. A harmadikban a szerző Józsa alkotó módszerét elemelve idézi egy mondását: „A műnek hasonlítania kell a művészre.” Itt szólal meg a művész is, imponáló közvetlenséggel: „Nem igazán szeretek portrét festeni megrendelésre. Akkor már nagyon szegénynek kell lennem, ha egy ilyen megbízást elvállalok.”

Az olvasó számára kincstár-értékű utolsó főrész címe: Az „arisztokratikus” szenvedély: Az ex libris bővületében. (A *Nagy Dezsőtől* idézett jelző arra utal, hogy a könyvjegyek készítése az egykori főurak passziója volt. Érdekes lenne annak kiderítése, hogy a könyvjegy mikor és hol vált gyűjtés tárgyává?)

Józsa János a múlt század 60-as éveiben kezdett el kisgrafikával foglalkozni. Alkotásjegyzéke 1963-ban 3 darabbal indul. Számuk abban az évtizedben legfeljebb az évi 10-et közelíti meg. 1970-től sokasodnak ilyen alkotásai, melyekről talán állapítja meg a szerző, hogy nála az ex libris nemcsak könyvjegy, hanem kézjegy is lesz. Ekkor már az igazi józsai világ tárul a néző elé. Gondolatai egymást érik. Motívumai sűrűsége ellenére sem zsúfoltak kisgrafikái. Sohasem kalandozik

Józsa János fametszete, X2, 40×65

el az elvontság felé. Realista módon áttekinthető, fegyelmezett képszerkezet jellemzi ezt a nagyon rokonszenves, emberi világot.

Nagy nyeresége a város kultúrájának ez a pompás, gazdagon illusztrált kötet. A *Szilágyi Imréről* korábban megjelent (a 2007/4. számunkban ismertetett) hasonló célú kiadvánnyal együtt méltó képet vázol fel a Civis Város két legnagyobb grafikusának munkásságáról.

Soós Imre

Gian Carlo Torre: MONTAGNA INCARTATA

Bellavite Kiadó, Olaszország, 2008. okt.,
280 oldal, több száz képpel.

A kötet olasz nyelvű címének fordítása (Becsomagolt hegyek) nem sokat mond a magyar olvasónak. Ha azonban belelapoz, tapasztalhatja, hogy ebben a pompás, keménykötésű kötetben a hegyeket és az azokban folyó életet ábrázoló ex librisek káprázatos gazdagságát vonultatta fel a szerző.

Josef Weiser linómetszete, X3 (1982), 150×105

Bevezetőül nyolc szakember olasz és angol nyelvű írása járja körül azt a szimbolikus háromszöget, mely az ember, a könyv és a hegység egymáshoz való viszonyát jelképezi. A szépséges kisgrafikákon, melyek nagy számban a XX. század első felében keletkeztek, főként a magas hegységek látképe szerepel. Az alpinizmus kezdetét 1786-tól, a Mont Blanc első megmászásától számítják. Ezt követte a Matterhorn (1865), majd az Eiger (1938) meghódítása. Nem véletlen tehát, hogy a kötetben a kisgrafikák csoportosítása a *Magasságok felé* címet viselő fejezettel kezdődik. A gazdag tartalom érzékeltetésére az alábbiakban közlünk az abban szereplő 17 fejezetcíméből néhányat: *Hegyek és csúcsok, Gleccserek, folyók, tavak, Télisportok, Növényvilág, Állatvilág, Könyvek hegyekről, Könyvhegyek, Zene, Munka a hegyekben.*

A kötet 177 művész 271 kisgrafikájának reprodukcióját tartalmazza, eredeti méretben és színekben. Japán mellett szinte valamennyi európai ország alkotóit képviselik ezek a könyvjegek. A magyar művészek közül *Nagy László Lázár, Stettner*

Stettner Béla fametszete, X2 (1960), 72×102

Béla, Moskál Tibor és Nagy Árpád Dániel 1-1 lappal szerepel itt. *Andruskó Károlytól* 3 linómetszetet közöltek. Ex libriseivel a legnagyobb számban, 23 darabbal a német *Adolf Kunst* van jelen. Az olasz *Remo Wolf* művészetét 18 alkotása képviseli.

Soós Imre

Imets László fametszete, X2, 145×65